

“Θα σε σώσω ό,τι κι αν γίνει”

[ο αναγνώστης](#) στις 31 Οκτωβρίου, 2013

Γράφει η **Ελένη Σβορώνου**

Ο νεαρός Ντιμίτρι ζει στο Σαντάνσκι της Βουλγαρίας, όχι πολύ μακριά από τα σύνορα της χώρας με την Ελλάδα, κοντά στον ποταμό «Στρούμα», τον Στρυμόνα. Ανήκει σε «αυτούς που γεννήθηκαν στην άλλη όχθη», όπως λέει κάπου, εννοώντας την όχθη των μη προνομιούχων, των φτωχών, αυτών που δεν έχουν καμιά ελπίδα στο όνειρο γιατί απλούστατα οι συνθήκες ζωής, ο υλικός και ψυχικός βίος, είναι τόσο δύσκολος, που ορθώνει ένα αδιαπέραστο φράγμα. Ένα φράγμα που φροντίζουν να γίνει ακόμη πιο μεγάλο, πιο δυσβάσταχτο και ανελέητο, οι άλλοι.

Ο Ντιμίτρι αποφασίζει να διαβεί το φράγμα για έναν λόγο: για να σώσει την αγαπημένη του Σόνια, το κορίτσι που αγαπά απελπισμένα, το κορίτσι με το οποίο εργάζονταν μαζί στην επεξεργασία των καπνών, «βελονιάζουν κι αρμαθιάζουν τα φύλλα του καπνού». Είναι γειτονόπουλα με τη Σόνια, ώσπου οι γονείς της τη στέλνουν στο Ίδρυμα, έτσι απλά, αφού δεν μπορούν να θρέψουν όλα τους τα παιδιά. Κι από κει το κορίτσι καταλήγει στα χέρια των λαθρέμπορων παιδιών που προορίζονται για κάθε χρήση: ζητιανιά, πορνεία κλπ.

Ο Ντιμίτρι, εγκαταλειμμένος κι αυτός από τους γονείς του, μια μέρα έφυγαν για την Ελλάδα σπρωγμένοι κι αυτοί από την ανέχεια, έφυγαν έτσι απλά, δεν αφήνει από τα μάτια και την καρδιά του τη Σόνια. Αυτή η αγάπη είναι ό,τι τον συγκροτεί, ό,τι τον συνέχει, ό,τι έχει και δεν έχει. Καταστρώνει γρήγορα το

σχέδιό του. Μαθαίνει με ποιο τρένο θα φυγαδευτούν τα παιδιά στην Ελλάδα, έρπει κυριολεκτικά ανάμεσα στους θάμνους και τα δέντρα ως τον σταθμό της κρυφής επιβίβασης των παιδιών στην εμπορική αμαξοστοιχία, υπολογίζει τις αποστάσεις, τον χρόνο, τα πάντα και σαν αίλουρος πηδά τη σωστή στιγμή σ' ένα βαγόνι πίσω από αυτό που μεταφέρει τη Σόνια. Εκείνη δεν ξέρει τίποτα. Ο Ντιμίτρι, ανάμεσα στα πουλερικά, θα υπομείνει ένα δύσκολο ταξίδι, κατά τη διάρκεια του οποίου, μέσα από τις σκέψεις του, μαθαίνουμε για τη ζωή του. Ψηφίδα ψηφίδα στήνεται το ψηφιδωτό μιας «ζωής στα γόνατα». Κι όμως ο Ντιμίτρι θα φτάσει στην Ελλάδα. Παρακολουθεί διαρκώς τις κινήσεις των μπράβων που συνοδεύουν τα παιδιά, από απόσταση, περιμένοντας την κατάλληλη στιγμή για να δράσει, να σώσει τη Σόνια και να την πάρει πίσω στην πατρίδα. Στο μεταξύ όμως θα κινδυνεύσει η ζωή του, θα περπατήσει στην κόψη του ξυραφιού, μεταξύ ζωής και θανάτου.

Ένα εξαιρετικό μυθιστόρημα, πολύ δυνατό, πολύ καλοδουλεμένο, με πρωτότυπη ολοζώντανη γραφή και ένα βλέμμα διεισδυτικό που πάει πολύ πέρα από το αναμενόμενο «να στιγματίσουμε το λαθρεμπόριο παιδιών και την παιδική εργασία». Η συγγραφέας ανατέμνει τις συνθήκες που οδηγούν στο έγκλημα και την παρανομία και τη φαυλότητα. Βούλγαροι αλλά και Έλληνες εκμεταλλευτές που θέλουν να βγούνε από τη φτώχεια καταπατώντας κάθε έννοια ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Ο Στρυμόνας, το ποτάμι που περνάει και από τις δυο χώρες, θαρρείς χρησιμεύει για να ανταλλάσσουν οι άνθρωποι τα απόβλητά τους, τα λύματα της ψυχής τους. Από τις οικογένειες κιάλας τις τίμιες, από μέσα από τα σπίτια των νοικοκυραίων εκκολάπτεται η κακία και η μοχθηρία, απόρροια της ανάγκης και της αμορφωσιάς. Μια γιαγιά γεμάτη κακία, ένας πατέρας βίαιος από το αλκοόλ και την απραγία, μια μάνα ανίκανη να προστατεύσει το παιδί της, αιχμάλωτη στο ίδιο της το σπίτι. Κι όλα γύρω λασπώδη, υγρά, τίποτα δε στεγνώνει στο Σαντάνσκι. Αλλά ούτε και στην Ελλάδα, εκεί που οι μπράβοι και οι λαθρέμποροι κρύβουνε το εμπόρευσμά τους. Η υγρασία διαβρώνει σώματα και ψυχές.

Κι όμως κάτι διατηρείται πολύτιμο και παντοδύναμο, ικανό να ανατρέψει τα πάντα, ικανό να πάρει εκδίκηση για όλους τους αναγκασμένους του κόσμου: η αγάπη, μια αγάπη δυο ανθρώπων που κρύβουνε μέσα τους το ίδιο «κομμάτι σπασμένο γυαλί».

Ο Ντιμίτρι θα φτάσει να σκοτώσει έναν άνθρωπο για να πραγματοποιήσει το όνειρό του. Μα στον κόσμο που κινείται είναι αναπόφευκτο. Το θύμα ετοιμαζόταν να βιάσει ένα κορίτσι, φίλη της Σόνια. Ο Ντιμίτρι ονειρεύεται τη στιγμή που θα επιστρέψει με τη Σόνια στην πατρίδα του και θα μοιραστούν ένα κρεβάτι δίπλα στη σόμπα. Τότε θα αφήσει το σουγιά του, δε θα του χρειάζεται πια. Αυτό θέλει. Δεν ονειρεύεται μια άλλη ζωή με χρήματα και στοιχειώδεις, έστω ανέσεις, αυτό το όνειρο το είδε να καταστρέφει ανθρώπους, να του παίρνει την ίδια του τη μάνα. Όχι, αυτός θέλει την ταπεινή ζωή στο Σαντάνσκι, χωρίς το μίσος και τη μιζέρια της ψυχής. Άραγε γίνεται αυτό; Μπορείς να αφήσεις το σουγιά της επιβίωσης και να ζήσεις την αγάπη; Ή θα είσαι αιώνιος αιχμάλωτος των φαντασμάτων σου, όταν έχει μεγαλώσει σε ένα τέτοιο περιβάλλον;

Εντυπωσιακής ακρίβειας οι λεπτομέρειες των τόπων, των ανθρώπων του εγκλήματος, ένας σπάνιος ρεαλισμός στην απόδοση ενός κόσμου τόσο μακρινού και άγνωστου, στην ουσία.

Πολύ δυνατή και η απόδοση του ψυχισμού του ήρωα, ενός ανήσυχου ψυχισμού στοιχειωμένου από τα φαντάσματα της παιδικής ηλικίας. Ένας ήρωας στα άκρα. Ένας ήρωας αποφασισμένος να σκίσει με το σουγιά του το παραπέτασμα της αδικίας. Αλλά και ένας ήρωας που αμφιβάλλει: να αγωνιστώ για λογαριασμό όλων των κατατρεγμένων ή να πάρω τη Σόνια και να φύγω;

Πολλά τα ερωτήματα, καμία μονοσήμαντη απάντηση. Η ελληνική νεανική λογοτεχνία σε μια εξαιρετική στιγμή της.

<http://www.oanagnostis.gr/%CE%B8%CE%B1-%CF%83%CE%B5-%CF%83%CF%8E%CF%83%CF%89-%CF%8C%CF%84%CE%B9-%CE%BA%CE%B9-%CE%B1%CE%BD-%CE%B3%CE%AF%CE%BD%CE%B5%CE%B9/>